

ועל ספק מי רגלי אדם שכנגד מי רגלי בהמה -

And on a doubt of human urine next to animal urine

Overview

The משנה includes 'וכו' ספק מי רגלי אדם as one of the ספיקות of 'טומאה' for which we burn תרומה. There is a dispute between רש"י and תוספות how to interpret this גזירה.

פירש הקונטרס¹ דספק ספיקא הוא -

רש"י explained that it is a double doubt.

פרש"י asks on תוספות:

וקשה דבפרק בנות כותים (נדה דף לג, ושם) תנן דאין שורפין עליהן תרומה מפני שטומאתן בספק -
And there is a difficulty for in פרק בנות כותים, the משנה states² that we do not burn תרומה for these items because their טומאה is in doubt -

ורמינהו על ו' ספיקות שורפין כולי -

משנה³, 'but I will ask, we learnt in another גמרא challenges this ruling; 'for six ספיקות we burn, etc. תרומה. Why by בנות כותים we do not burn מספק, but by the ו' מספק we burn ספיקות -

ומשני דמתניתין דהתם מיירי דאיכא ספק ספיקא⁴ ומשום הכי אין שורפין -

And the תרומה is discussing where there is a ספק ספיקא and therefore we do not burn תרומה. This concludes the citation from that גמרא. תוספות continues with his question -

ולפירוש הקונטרס הא על ספק מי רגלי אדם שורפין אף על גב דהוי ספק ספיקא⁵ -

But according to פרש"י in the case of ספק מי רגלי אדם we burn תרומה, even though that it is a ספק ספיקא?!

תוספות offers his interpretation:

ונראה לרבינו יצחק דנקט מי רגלי בהמה -

¹ בד"ה ספק מי רגלי. The case according to רש"י is that we know for sure that there is בהמה here. Next to the מי רגלי (טמא) or מי רגלי בהמה (so they cannot be טמא) which we are uncertain whether they are מי רגלי בהמה (where it is possible that they are טמא). Therefore we have a ספק ספיקא perhaps the doubtful מי רגלי are also מי רגלי בהמה (so there is no טומאה possible) and even if they are מי רגלי אדם it is possible that it is from an אדם טהור, but even though there is a ספק ספיקא לטהר, nevertheless the חכמים were גזיר that התרומה if it came in contact with these מי רגלי.

² The משנה on ב' states that the כותים are טמא because there are נדות; nevertheless we would not burn תרומה, which a כותי comes in contact with, because their טומאה is מספק.

³ This is the same משנה we are discussing here in our גמרא.

⁴ עיי"ש. תרומה בגדי חבר and בגדי חבר were טמא and טמא, and the חבר was טמא and טמא.

⁵ Just as there is a ס"ס by כותים there is a ס"ס by מי רגלי אדם as well; the גמרא's question there was not answered. See 'Thinking it over'.

And it seems to the ר"י that the **בהמה** mentioned **רגלי** (not like רש"י that this makes a ספק whether the others are **אדם**), but on the contrary -

משום דכשהן זה אצל זה הן ניכרות טפי שהן של אדם⁶ וליכא אלא ספק⁷ אחד:

Since, when the **בהמה and **מי רגלי אדם** are next to each other, it is more recognizable that the others are from a person, so there is only one ספק**, whether that person was טמא or טהור.

Summary

According to רש"י the case of **מי רגלי וכו'** is a ס"ס, however according to תוס' there is only one ספק since the contrast to **בהמה** assures us that it is **מי רגלי אדם**.

Thinking it over

Perhaps (in order to explain רש"י) we can distinguish between ספיקות, for here by the **מי רגלים** there is only one ספק, whether the **מי רגלים** are טמא or not, however by the **כותי** the two ספיקות are of a different⁸ order?⁹

⁶ The case according to תוס' is that there is **מי רגלי בהמה** here, which assures us that the others are **אדם**, so there is only one ספק. It would seem that if there would be just **מי רגלים סתם**; we are not sure whether it is from **אדם** or **בהמה**, it would be also a ס"ס and עליהם תרומה.

⁷ However in רש"י's case, we would not be שורף תרומה according to תוספות, since it is a ס"ס.

⁸ One ספק is if he was בועל her recently or not; the other whether she was actually a נדה or not. These two ספיקות are not connected to each other.

⁹ See שבת של מי.